Муниципальный этап Областной олимпиады школьников по татарскому языку и литературе для общеобразовательных организаций с обучением на русском языке (для изучающих татарский язык) 2023-2024 учебный год
5-6 классы

Максимальный общий балл – 40
Время выполнения – 120 минут

Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә укучылар өчен татар теленнән һәм әдәбиятыннан үткәрелә торган 5 -6 -нчы сыйныфлары өчен Бөтенроссия олимпиадасының муниципаль этабы биремнәре.
1 тур

Укучының исеме, фамилиясе (фамилия, имя учащегося)
____

Мәктәпнең тулы язылышы (школа)
____
____

Район____

Максимальное количество баллов, которое можно набрать, определяется из расчета: 1 балл за каждое верное задание в I и II части, что составляет 20 баллов, и в III части – 20 баллов, всего за все три части 40 баллов.

Часть I Татар теленнән сораулар һәм биремнәр
(Вопросы и задания по татарскому языку)

Максимальный балл 10 Время выполнения 60 минут

№ п\п	Биремнәрнең эчтәлеге (содержание)
1	**Астына сызылган сүзнең синонимын табыгыз. (Найдите синоним к выделенному слову.)** **<u>Җәй көне</u>** урманда җиләк җыябыз. а) кышын б) язын в) көзен г) җәен
2	**Кайсы рәттә сүзләр лөрес язылган? (В каком ряду слова написаны верно?)** а) хәтер, хыял, китапханә б) һәтер, һыял, китапһанә в) хәтер, хыйал, китапхәнә г) хәтер, хыял, китапхәнә
3	**Юклык формасында булган фигыльне күрсәтегез. (Найдите глагол в отрицательной форме.)** а) бара б) укый в) тыңламый г) җырлый
4	**Алынма сүзләрнең татар телендәге синонимнары арасында хаталы очракны табыгыз. (Среди синонимов заимствованных слов в татарском языке найдите ошибочный вариант.)** а) председатель - урынбасар б) километр-чакрым в) адвокат-яклаучы г) экзамен-сынау
5	**Хәреф саны белән аваз саны туры килмәгән очракны билгеләгез. (Укажите случай, когда количество букв и количество гласных не совпадают.)** а) төзелеш б) васыять в) шигырь г) миһербанлык
6	**“Куян” сүзенең күчерелмә мәгънәдә килгән очрагын билгеләгез. (Укажите вариант, где имя существительное “куян” упоьреблено в переносном значении.)** а<u>) Куян</u> урманда яши б) Бу кадәр куян булырсың дип уйламаган идем, улым. (А. Алиш) в) Ул <u>куян </u>тиресеннән тегелгән бүрек кигән иде г) Алар <u>куян</u> асраучылык белән шөгыльләнәләр
7	**Дөрес тәрҗемәне күрсәтегез. (Найди правильный перевод данного словосочетания).** Өстәл астыннан...

	а) под стол б) из-под стола в) под столом г) перед столом
8	**Хаталы сүзтезмәне күрсәтегез. (В каком словосочетании допущена ошибка?)** а) утыз китап б) Алтмыш өч китаплар в) өч кунак г) Тугыз алма
9	**Бирелгән текста ничә җөмлә? (Сколько предложений в этом тексте?)** **Габдулла Тукай – татар халкының бөек шагыйре Г.Тукай исемен һәркем белә ул зурлар өчен дә кечкенәләр өчен дә бик күп шигырьләр язган балалар аның әсәрләрен яратып укыйлар.** а) 3; б) 4; в) 5. г) 6;
10	**Дөрес җавапны табыгыз. (Выбери правильный ответ.)** **Мин груша яратам, чөнки ...** а) ул кара б) ул тәмле в) ул ачы г) ул матур
	Барлыгы (всего):

Часть II. Татар әдәбиятыннан сораулар һәм биремнәр
(Вопросы и задания по татарской литературе)

Максимальный балл: 10

№ п\п	Биремнәрнең эчтәлеге (содержание)
1	**Түбәндәге хикәят "Абага чәчәге" дип атала.Сорауга җавап бирү өчен, иң элек хикәятне укы. Бирелгән әйтем нәрсәне аңлата? (Это сказание называется "Цветок папоротника".Чтобы ответить на вопрос, сначала прочтите рассказ. Что означает данное утверждение??)** **Җәйнең нәкъ уртасында төнге уникедә абага чәчәк ата икән. Кара урманга барып, шуны табып авызыңа капсаң, кеше күзенә күренмисең икән...», дигән ышаныч бар.** **Тик әлеге бәхеткә ирешү өчен – абага чәчәген табып, авызыңы кабу өчен – билгеле бер шартлар да сакланырга тиеш. Дога укып, абага тирәсендә түгәрәк сызып, шуның эчендә тып-тын гына утырырга кирәк. Алай- болай, куркып, иптәшеңә кычкырсаң, я шунда сызыктан читкә тайпылсаң, җеннәр өере сине ботарлап ташлый, имеш.** **"Абага чәчәк атканда"** дигән әйтем нәрсәне аңлата? (Что обозначает выражение "Когда зацветёт папортник" а) беркайчан да булмаячак эш турында сөйли б) тормышта тылсымлы чәчәк булуы турында сөйли в) бәхетне тылсым аша да табып була
2	**Түбәндәге шигырь аша автор нәрсә әйтергә уйлаган? (Что хотел сказать автор через это стихотворение?)** **ӨЧ МАТУР СҮЗ** **– Әйт миңа син өч матур сүз,** **Уйлап әйт син, бәбкәем!** **– Мин яраткан иң матур сүз,** **Иң якын сүз — «Әнкәем»!** **– Калмый аннан бер матур сүз,** **Һәрвакыт син әйткәнең.** **– Бергә әйткән ул матур сүз -** **«Әткәем» дә «әнкәем»!** **– Бар өченче бер матур сүз -** **Ул матур сүз — «Илкәем»!** **Анда бу йорт, төп бабамнар,** **Илкәем — үз җиркәем.** **(Нәкый Исәнбәт)** а) Туган якка, якын кешеләргә булган мәхәббәт турында

	б) бәхет, мәхәббәт турында в) дуслык турында г) әти-әни турында
3	**Габдулла Тукай үзенең иҗатын нәрсәгә багышлады? (Чему посвятил свое творчествр Г. Тукай?)** а)журналистлык эшенә б) бай тормышта яшәүгә в) туган халкына хезмәт итүгә, аны милләт буларак саклауга һәм үстерүгә г) байларга хезмәт итүгә, рус халкына дан җырлауга
4	**Бирелгән шигъри юлларны кем язган? (Кто автор данных строк?)** **”Белем алыйм дисәң ничаклы,** **Сөй, хөрмәт ит, ярат китапны”.** а) Муса Җәлил б) Габдулла Тукай в) Кол Гали г) Каюм Насыйри
5	**Түбәндәге әсәрләрне кайсы язучылар иҗат иткән? (Кто автор данног произведения)** **“Кызыл ромашка”** а) Муса Җәлил б) Гадел Кутуй в) Фатих Кәрим г) Габдулла Тукай
6	**Бирелгән шигырь юлларының авторы кем? (Кто автор данных строк?)** **И сабыйлар! Эшләгез сез, иң мөкатдәс нәрсә - эш,** **Эш агачы һәрвакытта бик юмарт китерер җимеш”,** **а**) Фәнис Яруллин б) Шәүкәт Галиев в) Роберт Миңнуллин г) Габдулла Тукай
7	**Мәдрәсәдә белем алган укучыларны ничек атыйлар? (Как называют учеников медресе?)** а) укучылар б) шәкертләр в) школьниклар г) динчеләр
8	**Табышмакның җавабын табыгыз (Отгадайте загадку?)** **Агач түгел – яфраклы,** **Тун түгел – тегелгән,** **Кеше түгел – сөйли.** а) дәфтәр б) көндәлек в) китап г) телефон

9	**“Шүрәле” әкият-поэмасының авторы кем? (Кто автор сказки “Шурале”?)** а) Г. Тукай б) халык әкияте в) А. Алиш г) Ф. Ярулин
10	**Р. Алееваның “Шатлык кызы” әсәрендә кыз кошчыкларны нигә иреккә җибәрә? (Почему в данном рассказк девочка отпускает птичку на волю?)** Беркөнне Нияз исемле малай класска читлеге-ние белән ике песнәк күтәреп килде. Ул, бик җитди генә атлап, тәрәзә янына ук үтте дә читлеген тәрәзә төбенә, гөлләр янына утыртып куйды. Кошчыкларны күрүгә, Ләйсән сүзсез калды. Исе китеп, аларга текәлде. Аннары,әкрен генә басып, кошчыкларның янына ук килде дә, теге ввкытта гөлләрне тикшергән шикклле, читлек аша үреләүреләүреләүреләүреләүрелә, бик җентекләп, аларны карый-тикшерә башлады. - И бичаракайларым. Күзләре нинди боек!- диле ул, Ниязга карап. - Кит әле моннан! Нишләп боек булсын аларның күзләре?! Ачмыни алар!Ашатып торам да мин аларны!- диде Нияз,хәтере калып. -Ашатып торам, имеш!..Ашауда гынамыни эш!- диде Ләйсән, күңелсез генә. а) кошчыкларны кызгана б) читлеге ачылып китә в) ашату өчен г) Ниязга үч итә
	Барлыгы:

Председатель жюри:_______________________________

Члены жюри: 1. _____________________________________

2. _____________________________________

Муниципальный этап Областной олимпиады школьников по татарскому языку и литературе для общеобразовательных организаций с обучением на русском языке (для изучающих татарский язык) 2023-2024 учебный год
5-6 классы

Максимальный общий балл – 20
Время выполнения – 60 минут

Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә укучылар өчен татар теленнән һәм әдәбиятыннан үткәрелә торган 5 -6 -нчы сыйныфлары өчен Бөтенроссия олимпиадасының мәктәп этабы биремнәре.
2тур

Иҗади эш. Текстка нигезләнеп, көз билгеләрен әйтегез. Сорауларга һәм биремнәргә җавап языгыз. (Прочитайте и ответьте на вопросы)

Әхмәт нигә елый?

Әхмәт әнисе белән генә яши. Аның әнисе бик күп эшли: кер юа, тәмле ашлар пешерә, өй җыештыра, су алып кайта. Әлбәттә, әнисе иртә тора, ерактагы чишмәдән сап-салкын су алып кайта.чөнки Әхмәт чишмә суын бик ярата. Әхмәт урамда уйный, әнисенә бик аз булыша. Кызганычка каршы, беркөнне аның әнисе нык авырды, урыныннан тормады. Ул Әхмәтне үз янына чакырды да:

- Улым,чишмәдән су алып кайт әле, салкын чишмә суы эчсәм, терелермен кебек, -диде. Ул көнне урамда бик эссе иде. Ә чишмә ерак. Әхмәт суны урамдагы коедан гына алып кайтты. Әнисе сизмәс дип уйлады. Әнисе суны эчте дә:
- Рәхмәт, улым. Ләкин бүген су нигәдер салкын да, тәмле дә түгел, үзем авырыймдыр инде, -диде.

Әхмәт кып-кызыл булды, елап җибәрде.

№ п\п	Сораулар һәм биремнәр (Вопросы и задания к тексту)	максимальный балл	фактический балл
1	Әхмәт кем белән яши? (С кем живёт Ахмат?) ________________________________ ________________________________ ________________________________	**2**	
2	Әхмәт нишли? (Чем занимается Ахмат?) ________________________________ ________________________________ ________________________________	**2**	
3	Әнисе Әхмәттән нәрсә сорады? (О чём попросила мама?)	**6**	

	____ ____ ____ ____ ____ ____		
4	Әхмәт суны кайдан алып кайтты? (Откуда он принёс воду?) ____	**2**	
5	Нм өчен Әхмәт кып-кызыл булды? Фикерегезне языгыз (Почему Ахмат покраснел? Напиши об этом.) ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____	**8**	

Председатель жюри:______________________________

Члены жюри: 1. _________________

2.________________